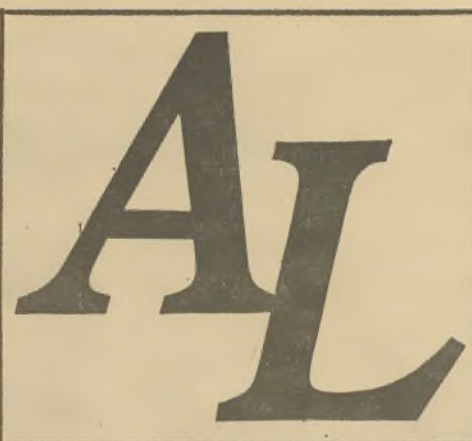

Ceskoslovenský týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 13. AUGUST 1973 • POSTFACH 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 32 • PREIS S. FR. 1.00

Čínská ofensiva úsměvů

Hlavním dějištěm čínské diplomatické ofensivy v západní Evropě je západní Německo. Číňané vychvalují na politice bonnské vlády všechno to, co na ní v Moskvě odmítají nebo k čemu mají výhrady. Povzbuzují západoněmecké politické činitele k utužování evropského hospodářského a politického společenství, k udržování hospodářských a politických svazků se západním Berlínem a k setrvávání na koncepci jednotného německého národa. Positivně mluví dokonce i o Atlantickém obranném paktu.

Markantním výrazem protisovětské kampaně, kterou Čína v Německu vede bylo například gesto, které nedávno učinil nově jmenovaný čínský velvyslanec v Bonnu Wang u-tien vůči západoberlinskému vládnoucímu starostovi Schützovi. Poslal mu svoji navštívenku. Tím dal na srozuměnou, že jeho vláda pokládá západní Berlín za součást západního Německa a že odmítá sovětskou koncepci, podle níž jsou západní sektory města zvláštní politickou jednotkou. Sovětský generální konsul Šarkov, který zahájil v západním Berlíně činnost po uzavření berlínských dohod, až dosud s primátorem Schützem styk nenavázal. Čínské stanovisko

POZOR! ČEKÁ KRIMINÁL

Nejméně deset západoněmeckých občanů, kteří chtěli někomu dopomoci k ilegálnímu útěku z Československa, čeká v pražských věznicích. Tito "provinilci" mohou podle dosavadních zkušeností čekat až pětiletý trest na svobodě. Nejde jen o lidi, kteří chtěli pomoci svým příbuzným nebo známým, ale i o takové, kteří netušili, že by jim z podobné akce mohlo hrozit tak velké nebezpečí. Tak se do jedné takové "šlamastyky" dostala i 20-letá Západoberlíňanka se 17-měsíčním dítětem, kterou pražské úřady nakonec propustily z vězení a pak i ze země asi jen proto, že nevěděly, co s tak malým dítětem ve vazbě.

k západnímu Berlínu bylo dokumentováno též v nové čínsko-západoněmecké obchodní dohodě. V dohodě bylo výslovně konstatováno, že se vztahuje i na západní Berlín.

Diplomatická aktivita Číňanů v Německu vyvolává nejen v Kremlu, ale v celém východoevropském komunistickém táboře značné pohoršení. Prozradil to tiskový orgán východoněmecké komunistické strany Neues Deutschland dalším ostře protičínsky laděným článkem. Obvinil v něm maoistické předáky že už se úplně rozešli s marxismem a leninismem, že se snaží mařit sovětskou mírovou politiku a rozdmýchávat mezi Západem a Východem novou studenou válku. Nezdráhají se prý žít u Němců iluze jednotného německého národa, a tím posilovat německý nacionalismus.

To je však poněkud přehnané tvrzení. Číňané poukázali jen na to, že rozdělení německého národa na dva národy je anomálií, nepropagují však vytvoření nějaké nové velkoněmecké říše. Právo vměšovat se do německých záležitostí a spolupodepsat mírovou smlouvu s Německem odvozují z toho, že Čína byla členem protihitlerovské aliance.

V Bonnu mají mnoho důvodů hodnotit čínskou zahraniční politiku pozitivně, nemohou ale pouštět ze zřetele, že je motivována především snahou posílit bezpečnost čínské říše. Pekingští vládcí mají zájem o to, aby západní Evropa zesílila a tvořila protiváhu supervelmocím — zejména Sovětskému svazu. O uvolňování napětí ve střední Evropě zájem nemá. A proto si přejí, aby konference o evropské bezpečnosti ztroskotala. Vyjadřují se o ní jako o konferenci evropské nejistoty. Je to pochopitelné. Kdyby kremelské vládcí přesvědčili západní Evropu o upřímnosti svých mírových proklamací a přiměli ji k omezení vojenského potenciálu, mohli by část sovětských vojenských jednotek přesunout ze západu na východ a zvýšit nátlak na Čínu.

Rudí na Černém moři

Na nadcházejících jednáních východoevropských šéfů komunistických stran na Krymu budou — kromě mongolského prvního tajemníka Cedenbala — asijské komunistické země zastupovat také předáci z Hanoje, Mongolsko hraje důležitou roli ve sporech dvou komunistických velmocí: Sovětského svazu, který má v Mongolsku moderně vyzbrojené divise, a Lidové Číny, která má obavy z možné sovětské agrese, jež by se rozvinula právě přes Mongolsko. Významnou novinkou je přítomnost šéfa hanojských komunistů Le Duana. Pozorovatelé hodnotí poslední výsledky jednání mezi sovětskými a severovietnamskými vůdci jako posílení svazu Kremlu v Hanoji. Le Duan se až doposud vždy dokázal vyhnout přímému odsouzení Maova vedení, které mu dlouhá léta konfliktu v jihovýchodní Asii poskytovalo účinnou pomoc. Dá se předpokládat, že se o Čínské lidové republice bude na Krymu hovořit, a že účastníci budou muset zaujmout k problému stanovisko. To ovšem není pouze problém Le Duana, nýbrž záro-

veň i rumunského šéfa strany a státu Nikolae Ceaušeska, který se jednání účastní dokonce se svou manželkou Elenou, která byla před časem povýšena mezi členy rumunského politbyra. Bukurešťský rozhlas oznámil v předvečer Ceaušeskova odletu, že jednání potrvají několik dnů a že nepřicházejí jako překvapení, protože rychlý sled světových událostí činí častější setkání politiků nevyhnutelnými. Setkání na Krymu začíná mít tradici; komunističtí vůdci se zde setkávají od roku 1971 — tehdy ovšem Rumunsko ještě chybělo. Sovětské sdělovací prostředky o nadcházejících důležitých jednáních neřekly téměř nic; jen tisková agentura TASS oznámila, že přítomní vůdci přiletěli do Sovětského svazu na kratší dovolenou.

Jednotliví vůdci stran koordinují především svou zahraniční politiku se zájmy Kremlu. Není jisté zcela vyloučeno, že zde úlohu katalyzátoru sehrála okupace Československa před pěti lety. Loňské setkání například stálo ve znamení nové německé politiky. Tehdy bylo

dohodnuto ze solidarity s Husákovým režimem počkat s navázáním diplomatických styků mezi Budapeští a Sofií na jedné straně a Bonnem na straně druhé, dokud nebude vyřešena otázka mnichovského diktátu. Letos — kdy je tato kapitola téměř uzavřená — stojí šéfové východoevropských komunistických stran před novými problémy; jakou zvolit taktiku v údobí uvolňování napětí ve světě a jaké stanovisko zaujmout k proměnám v mocenském trojúhelníku Spojené státy, Sovětský svaz a Lidová Čína. Na Západě totiž poněkud překvapilo vystupování Brežněva v západním Německu a ve Spojených státech; jeho vyložené přátelské projevy musely vyvolat údiv i v řadách nižších stranických funkcí ve východoevropských zemích. Možná, že straničtí vůdci z východní Evropy vnesou požadavek ideologického ohraňování vůči Západu a jeho vlivům, a že budou naléhat na koordinaci politiky namířené proti požadavkům západních zemí po lidských kontaktech, cestování a všeobecné výměně informací.

PODIVNÝ INCIDENT

Pohraniční incident u Drahenhofenu, při němž byl s rakouského území odvezen do ČSSR český emigrant, byl po jeho propuštění již zapomenut. Od čtvrtka 26. července jsou však československo — rakouské vztahy opět narušeny. Podle rakouských zpráv se asi 3 km od hranic na československém území zřítilo rakouské sportovní letadlo po té, co v jeho bezprostřední blízkosti kroužila čs. vojenská stíhačka. Jako příčina přeletu rakouského letadla nad čs. území se uvádí velmi špatná viditelnost v době letu a to, že pilot se orientoval čistě vizuálně.

Československo okamžitě předalo Rakousku protestní notu pro porušení výsostného území, kterou však Rakousko odmítlo s tím, že se jednalo o soukromé letadlo, za které vláda nemůže nést odpovědnost. Pražský tisk a rozhlas

okamžitě spustil hlučnou kampaň proti psaní rakouského tisku, který v incidentu vidí doklad toho, že Československo nemá zájem na zlepšení vzájemných vztahů. S rakouské strany se zejména uvádí, že k porušení hranic došlo bezpochyby neúmyslně a že československý letoun nevyzval zbloudilce k přistání, ale způsobil jeho havárii a smrt obou členů posádky, zatímco v minulosti rakouská strana podobné incidenty řešila smířlivě. Letadla, která zabloudila nad její území nechala po vyšetření případu opět bez průtahů odletět.

Výsledek vyšetřování ještě není znám. Vlastně ani nezačalo. Krátce po ztroskotání rakouského letadla totiž čs. orgány zastínilo místo neštěstí obrovskou plachtou, aby nebylo v dohledu z rakouské strany. A přesto, že

mezi oběma státy platí dohody o společném vyšetřování podobných případů, neodpověděly čs. úřady na rakouský požadavek, aby se vyšetřování mohli zúčastnit také jeho experti. A to je na celé věci nejpodivnější.

ph

Kdo po Maovi?

Podle zpráv západních agentur probíhá v těchto dnech v Pekingu tajné zasedání nejvyšších stranických představitelů. Mají se usnést na osobách, které by vytvořily takzvané kolektivní vedení po smrti Mao-Ce-Tunga, jemuž je osmdesát let, a jehož zdraví je velmi bídné. V Číně není v současné době silná osobnost, která by se samostatně mohla ujmout vlády.

O ČESKOSLOVENSKU

Výměna odborářských průkazů Obchod ČSSR-USA

Koncem letošního roku končí také platnost dosavadních členských průkazů čs. odborového hnutí. Budou vydány nové průkazy na příštích deset let. Tyto průkazy dostanou členové v listopadu a prosinci na výročních úsekových schůzích. Ovšem budou-li prověřeni: zda platili dostatečně vysoké příspěvky (odstupňované podle platů) po celou předchozí dobu a zda souhlasí všechny osobní údaje. Pak ještě zaplatí pět korun, které mohou hned znásobit počtem členstva — aby viděli, kolik výměna legitimací vynesla centrále milionů.

Co říká statistika?

Oficiální hodnocení čs. ekonomiky za první pololetí 1973 přiznává jako stálý nedostatek nerovnoměrné plnění podnikových plánů. Každý osmý podnik zůstává podle těchto čísel plánu něco dlužen. Pomalu se stále zavádí nová technika. V kvalitě a sortimentu zboží se výroba zpožďuje za požadavky spotřebitelů. Vážnou velké investiční akce jako výstavby tušimické velkoelektrárny — otrokovické teplárny a televizních studií v Praze na Kavčích horách. Plánované úspory v růstu materiálových nákladů se nerealizovaly. Jen jedno se zdá být jisté: v příštím nebo přespříštím roce by měl počet obyvatel dosáhnout 15 milionů.

Fluktuace vzkvétá

Jak přiznalo samo Rudé právo, fluktuace v československém průmyslu dosahuje ročně v průměru pětadvaceti procent. Ročně mění místo zhruba 650.000 průmyslových dělníků, přičemž produktivita každého z nich je měsíc před odchodem ze starého pracoviště přibližně o deset procent nižší, a v novém místě je po dobu prvních tří měsíců pětadvacet procent pod průměrem.

Seminář slovenštiny

V Bratislavě se koná letní seminář slovenského jazyka a kultury s názvem Studia Academica Slovaca. Zúčastní se ho slovakisté z 18 zemí, poprvé také z Chile a z Norska. Součástí semináře je i 5-denní vlastivědná exkurze po Slovensku.

Do Československa se ze Spojených států dováží hlavně sojový olej a moučka, nezpracovaná kůže, pšenice — olejová semínka, elektrické stroje a zařízení, kompjútry a jejich součásti. A z Československa jde do Spojených států zejména obuv, železo a ocel, motorky a jejich součásti, sklářské výrobky — konzervované potraviny, výšivky a textilní stroje.

Prodej soukromých pozemků

Podle dnes platných zákonů mohou čs. občané převádět nezastavěné pozemky za úhradu pouze státu nebo — na zvláštní povolení — veřejné organizaci. Náhrada je stanovena zvláštními předpisy. K výstavbě rodinného domku, chaty nebo garáže — na základě povolení národního výboru — může ovšem vlastník pozemek darovat, ale pouze příbuzným v přímém rodu (rodiče, sourozenci, děti, vnuci.) Rozsah pozemku je v tomto případě stanoven předpisem. Pokud vlastník nehodlá pozemek v přiměřené době podle jeho určení využít, může mu být vyvlastněn. I za tento pozemek dostane příslušnou úhradu.

Technika v nepořádku

Při červencové kontrole technického stavu motorových vozidel bylo na více než tisíci stanovištích v českých zemích přezkoušeno Veřejnou bezpečností na 60.000 motorových vozidel všeho druhu. Bylo zjištěno 12.500 přestupků technického rázu (tedy u celé pětiny vozidel), z toho nejvíce neúčinnost brzd, vůle řízení, stav pneumatik a nedostatečné osvětlení. U 2500 vozidel byl výsloven přechodný zákaz jízdy vůbec. Z 16.000 kontrolovaných nákladních automobilů byla téměř celá třetina zcela nebo částečně nevytížena.

Auto bez čekání

Na československé osobní vozy značky Škoda nemusí dnes občané prakticky čekat, jako ještě před několika lety, kdy dodací lhůta byla i pět let. Ovšem osobní auto je v ČSSR stále ještě vysoce luxusní předmět: stojí na šedesát tisíc korun, což se rovná třiceti platům průměrného pracujícího.

PAŘÍŽ POLITICKÁ

Francie je v těchto dnech — jako každý rok v tuto dobu — ve znamení celonárodní cestovní horečky. Jak ukazují statistiky, každý druhý Francouz si bere dovolenou v srpnu — a dvě třetiny té druhé poloviny se naopak koncem července a začátkem srpna vrací domů. Výsledek je, že dny na rozhraní dvou hlavních letních měsíců se podobají jakémusi stěhování národů, za pomoci dopravních prostředků nejružnějších forem a kalibrů.

Ale přestože Paříž je v těchto dnech — až na cizí turisty — prakticky vylištěna — funguje francouzská politika jako přesný stroj. Jako by se nic nedělo, zasedala vláda a vyslechla kromě jiného obšírlé zprávy, které podal jednak ministerský předseda Messmer o své cestě do Maďarska a Bulharska, jednak rozklad ministra zahraničí o mezinárodní situaci. Ministr Jobert, který se velmi aktivně podílí na přípravách francouzské účasti na příštím takzvaném Nixonově kole, které hned po prázdninách shromáždí v Tokiu evropské země za jedním stolem s představiteli Spojených států, tedy spojence, který jim svou finanční politikou dělá nemalé potíže, se kromě toho krátce po vládním zasedání vydal do Moskvy, aby poprvé ve své funkci šéfa fran-

couzské diplomacie jednal se sovětskými partnery u nich a podepsal s nimi mimořádně zajímavou dohodu o technické a průmyslové spolupráci. Francie se připravuje na to, že vybuduje v Sovětském svazu významné průmyslové objekty, jejichž výrobky budou mít naději, aby se později ocitly na francouzském trhu. Ministr financí a národního hospodářství Giscard d'Estaing o tom řekl mimo jiné, že účelem jednání mezi francouzskou a sovětskou vládou je také to, aby francouzští průmyslníci navázali se Sovětským svazem styky na nejvyšší úrovni. Sovětsko-francouzské styky jsou vůbec jednou z nejzajímavějších oblastí francouzské současné politiky. Jestliže je sovětský premiér Kosygin ještě 3.-ho července v Helsinkách charakterizoval jako příkladné pro celou Evropu, pak jejich vnitřní struktura je přirozeně zcela ojedinělá a jejich charakter rozhodně kontrastuje se studenověcnou koncepcí, jako je například ona, která se pravidelně objevuje v tisku dnešního pražského režimu. Typický byl například podčárník Rudého práva 24.-ho července, v němž Dušan Rovenský — pojednávajíc o kontextu evropské problematiky mezi Helsinkami a Ženevou, obviňuje politiku, jak říká, ka-

pitalistických států, z nepřátelství k socialismu. Tyto insinuace se ovšem nemohou vztahovat na francouzskou zahraniční politiku, a podobné psaní rozhodně neslouží úsilí o zmírňování napětí v Evropě. Je třeba si v první řadě uvědomit, jaká je interpretace toho, co takzvaná "mírová Evropa" může představovat v myslí francouzské vlády. Nemělo by o tom být pochyb, vždyť právě ministr zahraničních věcí Jobert o tom hovořil v Helsinkách zcela otevřeně. Podle šéfa francouzské diplomacie, která je gaullistická, je třeba, aby po uznání dnešních evropských realit, to jest existence států a jejich hranic, nebyl žádný z těchto států zbavován vlastní suverenity a veškerých práv, která z této suverenity vyplývají. Pokud jde o osudy jednotlivých zemí, soudí francouzský ministr zahraničí na základě nových historických zkušeností, které mohou být zcela srozumitelné v Československu, stejně jako jsou srozumitelné ve Francii, že morální odzbrojení vede k otroctví.

AUTO AIR-CONDITIONER, OR RADIO INSTALLER
experienced in import & domestic automobiles. Good salary, ambitious, qualified man. (516) 872-6865

Waldheim v Československu

Do Československa přijel na návštěvu generální tajemník Organizace Spojených národů Kurt Waldheim. Zahraniční tisk si všiml okázalosti a publicity v souvislosti s touto návštěvou, při níž byl Kurt Waldheim hostem pražské university, kde bude vyznamenán zlatou medailí. Československý ministr zahraničí Cháoupek rozeslal pozvánky na velkou zahradní party na nádvoří Černínského paláce.

V zahraničním tisku se registruje, že je to v pořadí druhá návštěva generálního tajemníka Spojených národů v Československu; v polovici padesátých let byl v Československu Dag Hammarskjöld. V roce 1968 byl v Praze očekáván tehdejší generální tajemník Spojených národů U-Thant, k jehož návštěvě však — v důsledku okupace Československa zeměmi Varšavské smlouvy — nedošlo. Nynější generální tajemník

OSN Kurt Waldheim má k naší zemi zvláštní poměr. Je přece po rodičích českého původu, což nikterak neskrývá, naopak otevřeně se k tomu hlásí.

Rakušané jsou podle něho hrdí na to, že je jich tolik

českého, maďarského nebo italského původu — a odvozuji od toho některé své povahové vlastnosti, jež jim umožňují snadné pochopení těch druhých, a jež v logice věci mohou být zvláště užitečné v časech mezinárodního uvolňování.

Material Handling

Full time positions available in modern Distribution Center.

Receiving/Shipping Stock Utility Man • Stand up Forklift

Experienced preferred, but not essential. We will train. Good salary and benefits. **APPLY IN PERSON OR CALL (201) 348-3000**

CONSUMERS DISTRIBUTING CO.

An Affiliate of the May Department Stores Co. 50 Hartz Way, Secaucus, N.J. An Equal Opportunity Employer

ZA JÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZA JÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: **AMERICKÉ LISTY, Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz** Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní dit i čekem nebo money order. Jméno: Adresa:

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

ŠŤASTNÝ TO ČLOVĚK Vyslechli jsme za vás . . .

Ferdinand Peroutka

Četli jsme, že Adolf Hoffmeister zemřel. Není snadno psát o někom, koho jsme měli i rádi i nerádi. Koho jsme neviděli čtvrt století, a kdo, jak by se mohlo zdát, blízko konce svého života, v určité chvíli mezi svým šedesátým a sedmdesátým rokem, změnil svůj charakter.

Je fakt, že část československých komunistických intelektuálů přijala komunismus z ruských rukou, jiná část z rukou francouzských. Ačkoli postupovali společně, mezera mezi nimi nikdy nebyla překlenuta. Ti, do nichž komunismus přišel od Volhy, nikdy nepřestávali podezírat ty, kdo získali komunistické přesvědčení na březích Seiny. Dávali na ně nenápadný nebo i nápadný pozor. Ti pak, kteří se stali komunisty v Paříži, nikdy nepřestávali sledovat některé stránky sovětského komunismu nechut-

nými. Komunismus Adolfa Hoffmeistera byl cele pařížského původu.

Ačkoli jedna z nich byla více vyvinuta než druhá, v Hoffmeisterovi byly dvě stránky: byl kreslíř a malíř, a zamýšlel být i spisovatelem. Pro výtvarného umělce ovšem byla Mekka Paříž, ne Moskva, kde staré obrazy nehybně visely v museích. Když po první světové válce Hoffmeister se odebral do Paříže, našel tam čilý, vynalézavý a hravý svět, který odpovídal jeho vlastní, také čilé, vynalézavé a hravé mysli. Zde nové směry snadno vznikaly a snadno zase, bez smutku, zanikaly. Nepanova tu žádná melancholie věrnosti. Jak dává pravda: "Bude zas něco jiného." Hlavní princip zdál se být pohyb. Sem vážná tíha a stálost ruské literatury nedoléhala. Existuje zajímavá nesrovnalost: mno-

zí českoslovenští demokraté daleko více se poučovali z ruské literatury a lnuli k ní než většina československých komunistických intelektuálů, kteří cítili jakousi bylostní cizost k Rusku, vlasti komunismu. Vlivu ruské literatury se důsledně vyhýbali. Přijali komunismus, poněvadž většina experimentujících pařížských umělců a spisovatelů ze svých vlastních důvodů komunismus vyznávala. Mladý Hoffmeister byl unesen pařížským proudem. Zdálo se, že komunismus je jedno z nezbytných uměleckých hesel, a že z něho vstupuje do umělce zvláštní síla a svoboda. Když bylo tolik slavných příkladů, vypadalo riskantně stát mimo.

Hoffmeisterův přítel Karel Teige byl neúprosný vyznavač změny, bezmocný proti všemu novému, co se v Paříži objevilo. Vždy pečoval o to, aby nový směr co nejdřív-

v "Hovorech o vojně", vysílaném oheďdy v pražském rozhlase. Generálporučík Václav Horáček tam, mimo jiné, pravil na adresu čs. vojáků: "Zesilujte ideologické diverze . . . Předmetem stálé pozornosti velitelů, polit. pracovníků a stranických organizací musí být morálně politická příprava vojsk k třídnímu nesmiřitelnému sražení s imperialismem . . ." Jistě vhodná slova v době celosvětového uvolňování . . .

ve přišel do Prahy a byl tu co nejvěrněji kopírován. Hoffmeister miloval tento pařížský ruch, ale něco v něm dávalo pozor. U oltářů futurismu, kubismu, Dada a surrealismu ministroval jen tolik, kolik bylo nezbytno pro ctizádostivého umělce. Instinktivně ochraňoval svůj skutečný talent, talent satirického kreslíře. V nekrologu o Hoffmeisterovi bylo uvedeno, že vydal svou první knihu, když mu bylo devatenáct let. Později jeho knihy vypadaly podobně. Co kdy napsal, nebude vzpomínáno, leda někdy proto, aby to bylo uvedeno jako příklad nehodný následování. Ale jeho kresby a karikatury zůstávají trvale zařazeny mezi úspěšné výkony českého umění. Byl patrně nejlepším evropským karikaturistou své doby. Karikatura je glossa, a Hoffmeister byl glossátor, dle všeho neschopný většího díla, jestliže vůbec kdy na ně pomýšlel. Ale přijmeme věčně, co dal. Byli později jiní karikaturisté, jako Bidlo a Pelc, ale ti vykonávali nejhrubší politickou práci. Bušili kovářským kladivem — Hoffmeister pichal jehlou nebo i jen jehličkou. Měl nad nimi neocenitelnou převahu jemné mysli. Nepředváděl hrubé a nepravdivé konstrukce lidí. Bystré oko mu dalo, co jiným dávalo psychologické studium. Jeho nejznámější kresbou jsou asi Čapkoví Pátečníci. Tu v popředí je Arne Laurin, bývalý šéfredaktor Prager Presse, tak horlivostí nakloněn dopředu, že může spadnout se židle, s rukama v pohybu, a s obvyklým svým fanatismem doporučuje profesorovi Kozákovi svou nejnovější zálibu, okultismus. Racionalistický profesor sedí s kamennou tváří opřen dozadu se založenými rukama. Vidíte, že nevěří ani slovo z toho, co slyší, a že tím pohrdá. Za nimi stojí Karel Poláček s baculatými ručičkami, který tenkrát řekl: "Laurine, možná, že jsou duchové, ale co je vám do toho?" Tak to bylo, a tyto charaktery, tyto vztahy mezi nimi jsou cele obsaženy v citlivých Hoffmeisterových liniích.

Jak však obstojí karikaturistický temperament v diktatuře? Hoffmeister měl mnoho mezinárodních známých — ale ze všech nejlépe si asi povídal s Iljou Ehrenburgem, který měl podobné problémy. Problémy přežití. Karikaturista obostojí v diktatuře, jestliže si na sebe dá největší pozor. Ale i tak je snadno možno uklouznout. Pryč je vol-

nost a sebevědomí, jež dodávala demokracie. Hoffmeister dosti dlouho žil pohodlný život komunisty v demokratické společnosti, aby si zvykl na jistotu své existence. Byl pojištěn na obě možnosti, i na tu, že demokracie přežije, i na tu, že komunismus zvítězí. Ne všichni veřejně činní lidé byli schopni si zřídit takové privilegium. Zdá se, že historie pracuje k tomu, aby Adolf Hoffmeister byl šťasten. Když však diktatura přišla, nevypočitatelná diktatura, jak se ukázalo, jak krikaturista nejlépe unikne rizikům svého povolání? Nejlépe tak, když přestane být karikaturistou a přijme politickou funkci. Jak milovník Paříže unikne z ohraď, již diktatura vybudovala kolem země, a dostane se k dlouhému pobytu v Paříži? Nejlépe tak, jestliže se stane vyslancem ve Francii. Hoffmeister se jim stal. A jak rozený kosmopolita nejlépe ukojí svůj pud pohybovat se po světě? Nejlépe tak, jestliže bude zastupovat stát na kongresech mezinárodního Penklubu, hned v Londýně, hned v Japonsku, hned v New Yorku. Bude na nich, on, bývalý avantgardista a satirik, před spisovateli ostatních zemí hájit nejen právo svého komunistického státu na nesvobodu umění, literatury a tisku, nýbrž i jeho právo nazývat tento stav svobodou umění, literatury a tisku.

Na začátku let padesátých nevypočitatelná diktatura svrhla Hoffmeistera s jeho vyslaneckého místa v Paříži. Po dva kritické roky nemohl si být jist, jak daleko jde neľibost k němu. Mohl ukázat na některé své zásluhy. V třicátých letech, ještě za demokratické republiky, byl poslán s propagační četou komunistických reportérů do Sovětského svazu, snad proto — aby se osvědčil. Složil zkoušku s nejlepším prospěchem. Všechna pokušení, jež mohou přepadat karikaturistovi, ironika a satirika, nechal před hranicemi Ruska, jako Moslim svléká střevice, než vstoupí do mešity. Viděl v Moskvě, jak policista převádí staženku na druhou stranu ulice. Učinil z toho závěr, že v Rusku policie má humanitní úkoly, žádné jiné. Navštívil historické museum v Moskvě, kde pod sklem byly vystaveny pergameny ze čtrnáctého a patnáctého století. Dohlížel tu jakýsi stařík. Hoffmeister se ptal, může-li se na pergameny podívat zblízka. Stařík odpověděl: "Mož-

(Pokrač. na str. 5)

Mnoho Američanů si chce koupit pozemek: k používání teď; pro potenciální vzrůst ceny v budoucnosti; k držení pro odchod na odpočinek. Avšak mnozí si nejsou jisti jak na to jít. Maje tyto lidi na mysli Horizon Corporation napsal novou 12-stránkovou brožurku, "Co byste měli vědět než si koupíte kus země".

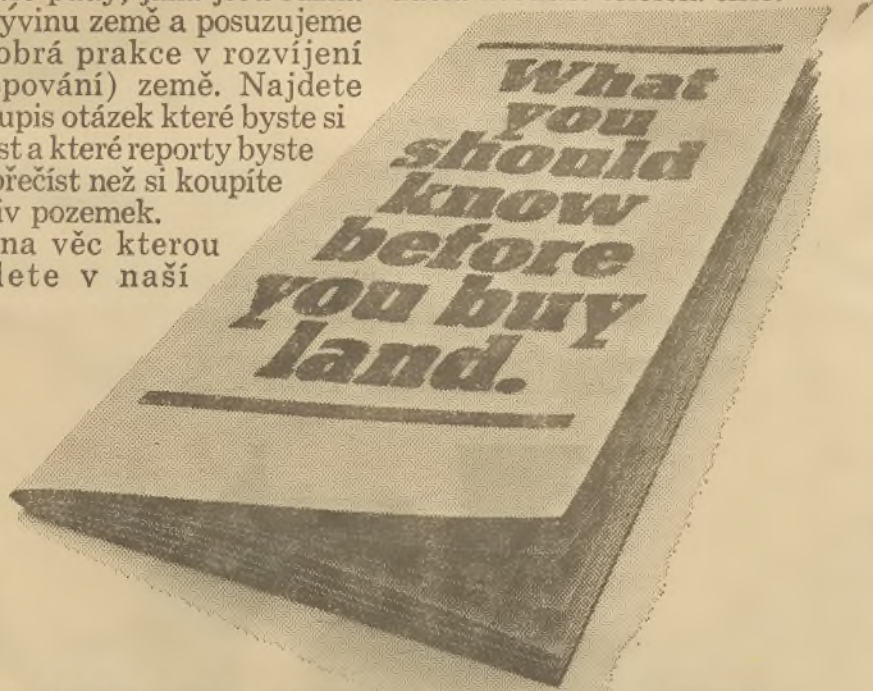
Rádi bychom Vám poslali jeden výtisk darem.

V této knížce najdete odpovědi na otázky které byste si kladli jako možní majitelé pozemku. Jako: "mohu si dovolit koupit půdu?" a "jaké jsou moje perspektivy?" Dále popisujeme různé klasifikace půdy, jaká jsou různá stadia vývinu země a posuzujeme co je dobrá praxe v rozvíjení (develoopování) země. Najdete tam i soupis otázek které byste si měli klást a které reporty byste si měli přečíst než si koupíte jakýkoliv pozemek.

Jedna věc kterou nenajdete v naší

knížce je reklama na Horizon Corporation či na půdu kterou vlastníme. Neboť se nesnažíme nic prodávat touto brožurkou. Naším cílem je učinit možné zájemce o koupi pozemku více znalými jak, kdy, kde a co koupit. Výhoda je na vaší straně znátele všechna fakta. A upřímně řečeno je to i pro nás výhodné. Neboť čím více toho víte o půdě, tím více budete oceňovat co Horizon Corporation může nabídnout.

Přejete-li si mít jednu nebo více kopií pro sebe, své známé, nebo správní a obchodní skupiny, vyplňte a zašlete kupon. Nebo pro ještě rychlejší postup zavolejte zdola uvedené telefon. číslo.

Horizon Corporation

HORIZON LAND CORPORATION OF NEW JERSEY, Broker

2035 Route #22
Union, New Jersey 07083
(201) 686-4190

73-8-NHC-28X

Zašlete mi _____ kopii (-i) vaší nové 12-stránkové brožurky "Co byste měli vědět než si koupíte kus země".

Jméno _____

Adresa _____ Telefon. _____

Město _____ Stát _____ Zip _____

Temná Rus

Necelý rok po okupaci Československa využil sovětský spisovatel Anatolij Kuzněcov autor knih Legenda o řece a V roklí čeká smrt, cesty do Anglie a požádal tam o politický azyl. V stejném roce — 1969 vyšla poprvé kniha Andreje Amalrika — Dožije se Sovětský svaz roku 1984? — Amalrik by o rok později zatčen a v květnu 1970 odsouzen na tři roky koncentračního tábora. Necelý týden před skončením trestu mu bylo letos koncem června oznámeno, že bude postaven znovu před soud; 10. července dostal Amalrik další tři roky.

Jeho případ vyvolává protesty, k nimž se připojil také Kuzněcov; v posledním vydání týdeníku Sunday Telegraph si Kuzněcov položil řečnickou otázku: Dožije se Andrej Amalrik roku 1984? V tomto ohledu je Kuzněcov hluboce znepokojen a vysvětluje čtenářům proč: praxe prodlužování trestů u vězňů, kteří odmítají odvolat své nároky má v Sovětském svazu dlouhou tradici. Oficiálně mohl obžalovaný za Stalina dostat maximálně 25 let a později za Chruščova jen patnáct let. Jak si však vysvětlit, že i v Brežněvových koncentracích sedí lidé odsouzení na konci války — například ukrajinští nacionalisté, kteří bojovali proti Hitlerovi a Stalinovi? Anebo, proč jsou v koncentracích drženi svědci masové vraždy polských důstojníků v Katynském lese?

V koncentračním táboře je

například zadržován syn ukrajinského generála Romana Šukeviče, kterého zatkli dokonce v nedospělém věku. Několikrát mu nabídli, že ho propustí, když se zřekne památky svého otce a odsoudí takzvané Ukrajinské hnutí. Šukevič něco takového odmítl; orgány proto inscenovaly proces, v němž připustily jako svědky dva jeho spoluvězni: jednoho podvodníka a dalšího odsouzeného pro vraždu.

Z Ukrajiny docházejí v poslední době zprávy o další perzekuci intelektuálů; kromě už známých případů odsouzených, se hovoří o vlně zatčení, která postihla 73 osob. I o tom se zmiňuje Kuzněcov ve svém článku. Danila Šumuk byl loni poslán na deset let do koncentračního tábora, protože sepsal dokument o svém dřívějším procesu. Vitalij Kolesničenko dostal deset let za nezdařený pokus o útěk do Norska. Boris Burjakov, který chtěl na gumovém nafukovacím člunu přeplout Černé moře a dostat se do Turecka, byl rovněž odsouzen na deset let.

A spisovatelka, básnička a literární kritička Irina Senyková byla odsouzena na šest let pouze za to, že v kruhu svých přátel recitovala kritické verše. Ve srovnání s těmito tresty — konstatuje Kuzněcov v týdeníku Sunday Telegraph — se může zdát Amalrikovo odsouzení na tři roky pozoruhodně mírným. Jenže: za svého prvního trestu dostal zápal moz-

kových blan a jeho zdraví nebylo nikdy pevné.

Z Moskvy docházejí zprávy o tom, že bude brzy před soud postaven jiný významný kritik sovětského režimu — Pjotr Jakir, který patřil k elitě takzvaného opozičního hnutí. Dokud byly na děti významných funkcionářů — zavražděných na Stalinův pokyn brány v Sovětském svazu ještě ohledy, zůstával Jakir, syn významného generála Rudé armády ušetřen. Loni byl zatčen a od června držen v jednom moskevském vězení; po několika měsících nepřetržitých výslechů dal vědět svým přátelům, že má jít považovat jeho eventuální budoucí výpovědi před soudem za vynucené. Jakir byl vystaven složitému působení medikamentální a psychologické léčby, která zlomila podle všeho jeho odpor. I o jeho případu se zmiňuje Kuzněcov v týdeníku Sunday Telegraph. Připomíná nedávné prohlášení Adély Najdenové, které orgány ministerstva vnitra umožnily konfrontaci s Pjotrem Jakirem.

Jakir prý vystupoval zdvořile, vypadal dobře, přibyl dokonce na váze — jen jeho oči byly prázdné, když Najdenovou obvinil z ilegální činnosti a z přispívání do dvouměsíčníku Kronika Běžných Událostí.

O něco později dostal i akademik Sacharov záhadný dopis od Jakira, doručil mu ho jeden zaměstnanec vnitra. Jakir vyzývá akademika Sacharova, aby zanechal své kritiky sovětské společnosti. Je-li takový člověk donucen, aby udělal něco podobného — píše Kuzněcov o Jakirovi — kdo může být zítra jist, že Amalrik nevystoupí s prohlášením, že se distancuje od svého dosavadního života? A že jednoho dne akademik Sacharov nenapíše z místnosti svého bezpečnostního referenta Solženicynovi dopis, aby přestal psát?

Krajanský oznamovateľ

Český pension v rakouských Alpách

ZELERMOOS, 5700 Zell am See, Tel. (06542) 202046

Krajanské prostředí, celoroční lyžování, výlety do okolí (Grossglockner, Salzburg, Vídeň). — Volné pokoje v červenci a srpnu — za osobu se snídaní od S. Fr. 12.—

Víte, že

REZNICTVÍ A UZENÁRSTVÍ JOSEF ČURDA, MARGARTENSTR. 11

... je jen 206 m od nádraží Selnau ... vyrábí na 20 druhů českých a slovenských specialit ... rozesílá maso a uzeniny po celém Švýcarsku (maso za velkou výhodnou cenu) ... při objednávce nad S. Fr. 50.— neúčtuje poštovné.

Nevíte?

Tak přijďte nebo volejte 01/23 52 65

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon, tel. 052-32 53 08

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana IVANA MÁDRA.

KNIHY

všech čs. exilových nakladatelství dodává:

Oskar Krause, CH-8307 EFFRETIKON, Rebenstr. 2

Privat Galerie ve Švýcarsku

vystavuje díla předních exilových výtvarníků — sjednejte návštěvu. Telefon — 052/324176 — Švýcarsko

28 letý sportovní trenér velmi dobrého zajištění, dříve z Prahy, hledá dívku k vážnému seznámení. Zn. "Jen vážně-Pište do adm. t. l."

Pro další podnik,

který otevírám na podzim v městě Taillfingen/Ebingen hledám mladšího, spolehlivého, samostatného českého kuchaře za nejlepších platových podmínek. — Byt k dispozici.

HOTEL-RESTAURANT-HIRSCH

Majitel Tony Kolářský

D — 7481 Sigmaringendorf

ZAJEMCI

o prodej švýcarských hodinek ve všech státech žádáme o kontakt. Vhodný vedlejší výdělek nebo hlavní zaměstnání. Zájemci z oboru mají přednost.

SLAIS-CH-2500 Biel, Postf. 255-Switzerland.

Soc. Internacionála nekompromisní

Nepřímý dialog mezi sociálními demokraty a komunisty, zahájený Brežněvovou výzvou ke společným akcím před 2 roky, pokračuje. Západní socialisté trvají důsledně na stanovisku, že podmínkou jakékoli spolupráce je přiznání se komunistů k demokracii nejen v prohlášeních, ale i v činech, a že se to nemůže omezit jen na jednu polovinu Evropy. Vyplývá to z pozdravného dopisu — který zaslal prezident Socialistické internacionály B. Pittermann nedávnému sjezdu Francouzské socialistické strany:

"Francouzská socialistická strana dosáhla společným vládním programem s komunisty toho, že se francouzská komunistická strana zřekla doktrinářského leninismu. Prohlásila, že uznává parlamentní systém více stran stejně jako demokratické právo lidu odvolat vládu jedné strany volbou jiné strany. Za takovou úchylku by byl v Sovětském svazu stejně jako v ostatních zemích, kde komunisté vládnou, každý komunista soudně potrestán nebo poslán do blázince. Proto je přiznání se k parlamentní

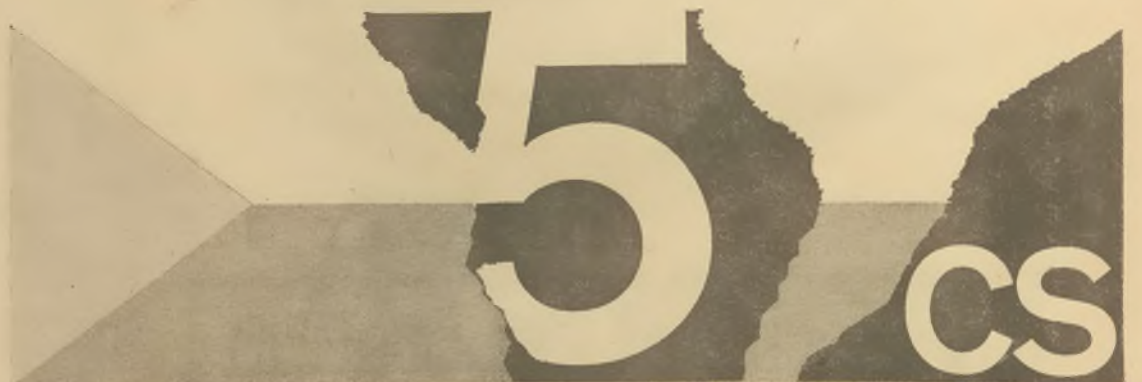
demokracii u každé komunistické strany tak dlouho pochybné, dokud se tato strana podřizuje sovětské komunistické straně, nebo pokud komunisté v demokratických státech sice sociální demokraty uznávají jako spojence, ale tam, kde jsou u moci, je pronásledují a vězní jako nepřátele státu. Teprve, až ve východoevropských státech poskytnou sociálnědemokratickým stranám stejné možnosti, jaké mají komunistické strany v demokraciích, bude jejich přiznání se k demokracii věrohodné."

p.h.

Vyřazení důstojníci

Poprvé od roku 1968 byli opět vyřazeni absolventi Vojenské politické akademie. Někdejší vysoká škola v Praze byla po srpnu 68 zrušena pro "kontrarevoluční postoje". Nová byla o pár let později zřízena v Bratislavě, kde z ní teď — pod patronátem zástupce sovětských vojsk — vyšel blíž neuvedený počet důstojníků pro politické vedení armády. V Košicích byli vyřazeni také noví piloti a pozemní letečtí specialisté.

PŘIPOMÍNEJME SRPEN 1968

Malíř a grafik Jan Kristofori, žijící dnes v Norsku, si získal v uměleckém světě již dobré jméno. Prosadil se na několika mezinárodních výstavách, především svými trojrozměrnými obrazy, vycházejícími z podstaty řecké mythologie a preambule o lidských právech. A právě tento malíř přišel v roce pátého výročí smutné sprnové okupace na myšlenku, jak připomínat širokému okruhu obyvatel Západu tuto hanebnou akci Sovětského svazu. Vypracoval návrh na samolepicí obtisk (viz naše reprodukce), který si můžete objednat na adrese našeho evropského vydání: Americké Listy, Postfach 3, 8027 Zürich. Obtisk je vypracován v našich národních barvách, číslice 5 a písmena CS (autoznačka Československa) jsou v černém poli, znázorňujícím porušení československé suverenity. Nálepku Vám zašleme současně se složenkou na úhradu S.Fr. 2.00 na základě objednávky s přiloženou zpáteční známkou (hodnoty dopisu).

Také Bonn má 'Watergate' Mělo by to být lepší . . .

Před několika týdny přinesl západoněmecký magazín Quick senzační prohlášení bývalého poslance opoziční bývalého poslance opoziční hlasování o nedůvěře kancléři v dubnu 1972 hlasoval proti rozhodnutí své frakce a dostal za to od sekretáře klubu německých sociálních demokratů Karl Wienanda 50.000 DM. Jako důkaz pro své tvrzení uvedl, že svůj hlasovací lístek označil tužkou, aby své hlasování prokázal. Při okamžité kontrole hlasovacích lístků bylo zjištěno, že dva z nich byly skutečně tužkou označeny. Sensace šla ještě dál. Steiner prohlásil, že vedle své poslance funkce měl ještě další — že totiž spolupracoval se západoněmeckou, ale také s východoněmeckou tajnou službou.

Ono dubnové hlasování německého Bundestagu je jedním z nejdůležitějších v historii Bundestagu vůbec. Opoziční CDU/CSU se totiž jím pokusila zabránit přijetí smluv NSR se SSSR a Polskem a vzhledem k přechodu několika poslanců vládních liberálů, byl výsledek hlasování do sečtení posledního lístku nejasný, nakonec rozhodla většina dvou hlasů.

Po svém senzáčním prohlášení Steiner, který patřil k outsiderům v poslaneckých lavicích a v následujících volbách nebyl znovu zvolen, z Bonnu zmizel, prý ze zdravotních důvodů. Parlamentní výbor, ustavený k vyšetření aféry, za ním musel cestovat do Švýcarska. Steiner podrobně vyličil, jak k

předání peněz došlo: údajně v kanceláři Wienanda v budově Bundestagu krátce po hlasování. Dalším, kdo přišel na řadu při vyšetřování byl tedy Wienand. Nejen, že popřel, že by Steinerovi peníze dal, ale prokázal, že během kritického dne vůbec ani nebyl ve své kanceláři. To potvrdili také zaměstnanci sekretariátu. Jedním z nejdůležitějších byl pak výsledek předsedy parlamentní frakce SPD, H. Wehnera, který poživá důvěru nejen ve svých řadách, ale i v řadách opozice. A Wehner nabídl vyšetřovacímu výboru přesný časový rozvrh, co onoho kritického dne spolu s Wienandem dělali. V době, kdy podle Steinerova tvrzení mu měl Wienand předávat peníze — rozhovor, který při tom vedli, trval dle Steinera asi 3/4 hodiny — totiž jak Wehner, tak Wienand jednali se svými koaličními partnery. Ti tuto skutečnost také potvrdili. Wehner však vedle toho předložil svědeckou výpověď jednoho poslance své frakce, kterého se opozice v oné době pokusila podplatit, aby hlasoval proti vládě.

Jak dále vyšlo najevo, vyjednával Steiner po hlasování s liberály o možnosti přestupu do jejich strany, ale nakonec zůstal v CDU. Jak se prokázalo, jeho původní prohlášení o spolupráci s východoněmeckou výzvědnou službou bylo vymyšlené. Vymyšlená byla i sekretářka, která měla být v místnosti, kde mu Wienand předával peníze: Steiner ji velmi podrobně popsal, ale nikdo podobnou osobu nezná. A tak nakonec

vznikly pochyby, zda vůbec je pravdou, že hlasoval proti vyslovení nedůvěry vládě — jak původně tvrdil. Vyskytl se kombinace, zda celá aféra není uměle vykonstruovaná, aby tak byla zdiskreditována vládní koalice sociálních demokratů a liberálů, a zda to není skrytý útok proti smlouvám, které NSR se SSSR a Polskem uzavřela.

Ne poslední sensací v celé záležitosti může být vloupání do trezoru předsedy parlamentní frakce SPD Wehnera, ke kterému v nynější fázi vyšetřování došlo. I když žádné dokumenty nebyly ukradeny, přec jen byly jinak uloženy.

P. Haberman

ROZPORUPLNÁ JUGOSLÁVIE

V Jugoslávii podepsal americký velvyslanec Toon s příslušným funkcionářem ministerstva informací dohodu o zřízení dalšího amerického informačního střediska v zemi, a to v Sarajevu. Je to zajímavé proto, že se v nedávných měsících ozvala v Jugoslávii několikrát kritika americké propagandy. V jistém smyslu je to ilustrace rozporuplnosti nynějšího jugoslávského vývoje. Počátkem měsíce si to mohl někdo uvědomit při oslavách 80. narozenin předního charvátského spisovatele Miroslava Krleši, který byl zahrnut řady a počtami, ačkoliv byl svého času kvůli svému podílu na manifestu na obranu charvátského jazyka zbaven stranických funkcí.

Podle probíhajícího čs. pětiletého plánu měl podíl průmyslového zboží, zejména strojírenských výrobků, na celkovém maloobchodním obrátu růst rychleji než tomu dosud bylo. Jak zjišťuje, samo Rudé právo, "záměr zůstává přáním". A jaké jsou oficiálně udávané příčiny? Výroba je prý předsvědčena, že obchod nesprávně předvidá vývoj na trhu. Dochází ke značným výkyvům v požadavcích, na něž může výroba — "při omezenosti pracovních sil a specializaci příslušných kapacit" — reagovat jen s obtížemi. Přesněji řečeno: někdy vůbec ne, jindy pozdě. Prodejny průmyslového zboží také nemají dostatečný skladovací prostor pro intenzivnější nabídku. Ale za nejzávažnější příčinu pokládají všichni špatnou úroveň výrobků a jejich zastaralost. Podle ministra strojírenství "procesy inovace ve spotřebním zboží probíhají v mnoha oborech velmi pomalu a na nedostatečné technicko-ekonomické úrovni". A tu i Rudé právo, jinak ostře bojující proti "šikovštině" a "záluďnostem tržního hospodářství", nabádá příslušné činitele, aby z tzv. marketingu použili, co se dá. Průzkum totiž zjistil, že nebude dosaženo letošních cílů v plánu prodeje — u chladniček o 10% víc, u praček, rozhlasových a televizních přijímačů o 5%. Pořád je velký rozdíl mezi tím, co podniky vyrábějí na vývoz, a tím, co dodávají na vnitřní trh. Každý podnik se soustředí na několik špičkových výrobků — ale průměr je špatný. A tak si centrální úřady dělají starosti s tím, jak co nejdříve zavést takové "moderní" prvky do výroby, které už jsou ve vyspělých průmyslových zemích dávno běžné. Tak mají mít chladničky automatické odmrazování, pračky více automatických programů — topná zařízení automatickou regulaci. Radiopřijímače pro automobily mají mít předvolbu kanálů, televizory dostát pouze transistorové osazení. Vylepšit se mají mixéry, vysavače, má přibýt různých grilovacích přístrojů, kombinovaných s troubou a sporákem. A to vše vydává ústřední orgán KSČ za velké pokroky.

ZÁSOBOVÁNÍ VÁZNE

Korespondenti západního tisku, kteří se v týdnech takzvaného zmírňování napětí opět přece jen ve větším počtu objevují v československých městech, přinášejí podobných — pro Západ většinou překvapivých — zjištění více. Tak se třeba dopisovatel amerického listu Christian Science Monitor pozastavil nad tím, že viděl u pouličních stánků fronty na pomeranče, citrony, rajčata, okurky, zelí a třešně — ale

nebyla žádná jablka. V luxusním hotelu mu jako salát nabídli papriku; hlávkový salát ani rajská jablčka nebyla. Důvod: prý špatná distribuce. A druhé pozastavení čekalo reportéra u stánků novinových. Viděl mnoho novin a časopisů, také v mnoha jazycích, leč žádné takzvané "buržoazní"; ani jeden výtisk některého z předních západních listů, které se "musí" číst pouze v oficiálních institucích. Nefunguje distribuce a vše je pod přísnou kontrolou. V článku se pak píše o poměrně dobře zásobených obchodech, o stoupající — alespoň podle úředních údajů — kupní síle obyvatelstva, o tom, jak už si lze celkem rychle koupit auto a jiné předměty dlouhodobé spotřeby, jak se zlepšuje i bytová situace, i když nabídka a poptávka jsou tu stále v takovém nesouladu, že vznikla (jak je veřejně známo) jakási "mafie", která bohatě vydělává na manipulaci s byty. Jako trvalé problémy celkové ekonomické situace dopisovatel jmenuje investiční politiku — jako "Achillovu patu" vládního programu, protože Československo potřebuje k dokončení budovaných projektů až dvakrát tolik času než jiné průmyslově vyspělé státy; dále — malou produktivitu práce a špatné využití strojního zařízení, jakož i slabé hospodářské řízení, stále oslabené čistkami po roce 1969, kdy odešli všichni schopní vedoucí, kteří souhlasili s Dubčekovými reformami.

KDE JE HUMANITA?

25ti letý sovětský občan z Litvy, Viktor Schneider, se pokusil v malém člunu o dobrodružný útěk ze Sovětského svazu a dostal se se svým malým improvizovaným plavidlem — po 800 km cestě — až do blízkosti Helsinek — kde jej vylovila finská loď. V pátek bylo oznámeno, že uprchlík, který se narodil jako syn rodiny povozářských Němců, chce odejít do Německé spolkové republiky. Úřady se k němu postavily, jako se stává k případu cizince, který se dostal do Finska bez dokladů a bez vstupního visa. V takových případech bývá dotyčný odsunut do země, z níž přijel. Sovětské velvyslanectví v Helsinkách si pospíšilo a potvrdilo Schneiderovu sovětskou státní příslušnost. Na dotaz redakce německého deníku Die Welt, zda to stačí, odpovědělo příslušné oddělení finské policie: "Bohužel, nemáme žádné jiné podklady." O kontakt s uprchlíkem se pokusilo zatím i velvyslanectví Německé spolkové republiky. Finské úřady daly na vědomí, že umožní kontakt tehdy, jestliže věrohodně prokáže, že dotyčný má německou státní příslušnost.

Šťastný to člověk . . .

(Dokonč. ze str. 3)

no pasmatřit". Hoffmeister z toho učinil závěr, že sovětské Rusko nemá žádná tajemství. Potom se vrátil do demokratické republiky a: nyní zase bud' me ironičtí a satiričtí.

Nejsou žádné stopy toho, že marxismus, leninismus a jejich kombinace, marx-leninismus, by se byly kdy vážněji dočkaly myslí Adolfa Hoffmeistra. V tom ohledu žil v jakési výši nad skutečností, nad drsným dnem sovětského komunismu. Mladí v něm vězelo. Přišel do Paříže, když tam anglo-francouzsko-americký avantgardista Ezra Pound plánoval, jak to zařídít, aby dlouho odstrkování umělci knečně dostali své právo a ovládali a řídili společnost. Ne rozumově, nýbrž nějak se Hoffmeisterovi zadrželo, že to není zcela beznadějně, že snad komunismus bude vládou kulturní elity. A že bude možno být komunistou a nestát se při tom "východním člověkem".

Hladké počátky Hoffmeistero-

vy kariery v komunismu snad pomohly ho utvrdit v naději na vládu elity. Věděl sice, musil vědět, že komunismus o sobě prohlašuje, že je diktaturou proletariátu a vládou dělníků, ale podařilo se mu dlouho to ignorovat. Žil svým způsobem. To mělo sympatické rysy. Nebral podíl na poníženosti těch ustrašených spisovatelů, kteří chodili do továren, aby se naučili od dělníků jak psát a kteří se potili marnou námahou osvojit si proletářskou duši. Ale nebyl jediným ironikem v zemi. Jiná ironická autorita napsala — že Hoffmeisterův komunismus znamená rudý praporek na golfové holi.

Není přesně známo, kdy marx-leninistická skutečnost komunismu dohonila Adolfa Hoffmeistra, a kdy vzal na vědomí, že komunismus o pravdu je tím — čím říká, že je. Ale roku 1968 seděl na tribuně hodnostářů — když před ní táhly davy, protestující proti tomu, čím komunismus byl v zemi po celých dvacet let. Podepsal Mani-

fest 2.000 slov i s tou pro mnohé osudnou pasáží, v níž se žádalo, aby zvolení funkcionáři byli kontrolováni těmi, kdo je zvolili. Zdálo se, že dlouhodobý, úspěšný oportunista pojednou si postavil hlavu. Postavil si ji? Nebo se v té chvíli zdálo nejoptimističtější jít s hlavní silou v zemi, s proudem Pražského jara? Nebo snad chladný pohled stáří prohlédl motaninu, do níž se zapletlo mládí, a Adolf Hoffmeister zatoužil pronést a odkázat své poslední slovo?

Roku 1930 Hoffmeister napsal knížku, v níž vyprávěl dětem, jaké štěstí přijde na celou zemi, až nad Prahou bude zářit rudá hvězda. Rudá hvězda tu zazářila roku 1948 a potom, opakovaně, v srpnu 1968. Při této repríze rudá hvězda se rozžhavlala a začala pálit. Spálila také Adolfa Hoffmeistra. Stalo se mu, co před tím se stávalo jen jiným. Bylo mu zakázáno vyjet ze země, psát, kreslit — působit. Známý mechanismus se rozjel, aby také jeho existenci vyhladil z paměti lidí.

SPORT

V letní fotbalové soutěži Inter-Cup byla sehraána utkání předposledního kola. Většina čs. mužstev si vedla úspěšně. Slovan Bratislava porazil v domácím prostředí PSV Eindhoven (Holandsko) 1:0, Slávia Praha zvítězil nad francouzským FC Nancy 2:1 a AC Nitra vyhrála v Braunschweigu (Záp. Německo) nad místním Eintrachtem 2:1. Nedařilo se Teplicím, které podlehly IF Nástved 2:5. Ačkoli do konce soutěže zbývá sehrát ještě jedno kolo, Slovan Bratislava a Nitra se staly vítězi ve svých skupinách, čímž získaly přímou kvalifikaci do švýc. franků. Slávia Praha a Union Teplice jsou ve svých skupinách na druhém místě, avšak stále mají možnost probít se do čela tabulek.

Na stadiónu Sparty Praha se konal u příležitosti oslav 80. výročí založení Sparty mezinárodní fotbalový turnaj za účasti prvoligového holandského celku MVV Maastricht, reprezentačního mužstva juniorů Polska, Bohemians Praha a domácí Sparty. Z výsledků: Bohemians-Polsko 2:2, Sparta-Maastricht 2:0, Sparta-Polsko 1:0. Turnaj vyhrála Sparta Praha. V přípravě do nové sezóny ostatní čs. prvoligová mužstva sehrála několik přátelských mezinárodních utkání. Výsledky: FC Strassbourg-Dukla Praha 0:0, Inter Bratislava-MTK Budapest 3:1, Troyes Aube (Francie) — Baník Ostrava 1:2.

Čs. hokejisti už zahájili novou sezónu. Hráči Slovanu Bratislava se účastní v západoněmeckém Garmisch-Partenkirchenu mezinárodního turnaje o Thurn-Taxisův pohár. V dosavadních zápasech porazili EV Füssen 2:7 a SC Riessersee 3:6. Hokejisti Kladna zvítězili ve Švýcarsku nad SC Chamonix 3:7 a nad AC Villard 8:13.

Vedení kanadsko-americké prof. hokejové ligy NHL pozvalo čs. rozhodčího R. Bat'u, aby vedl celou serii utkání NHL. Čs. sportovní tisk komentuje: "Všechno svědčí o tom, že R. Bat'a souhlasí pískat dostane, vždyť zkušenosti z kolébky hokeje se nedají zaplatit."

American-Czech. SC New York má zájem o mladé nové čs. fotbalisty. Pro bližší informace pište nebo volejte kapitána mužstva D. Kolbaševského, Close Quarters, 81-09 Broadway, Elmhurst — New York 11373, Tel. (212) 446-9476. Před zahájením ligové soutěže v září, Amer.-Czech. SC se účastní v srpnu několika pohárových utkání.

—pza—

Z ČINNOSTI NAŠICH KRAJANŮ

5-ti leté výročí sovětské okupace
Československa

Československá Národní rada americká (Východní oblast) uspořádá u příležitosti pátého výročí sovětské invaze do Československa protestní automobilovou kolonu v New Yorku. Auta, ozdobená československými státními vlajkami, fotografiemi a protestními hesly vyjedou v 6. hodin večer od budovy Sokola, 420 východní 71. ulice, v úterý 21. srpna 1973. Průvod projede ulicemi New Yorku. Ukončení automobilové kolony je v Sokolovně, kde bude uspořádána protestní schůze. Účast v tomto průvodu je národní povinností každého uvědomělého Čechoslováka. Podrobnosti o této akci přineseme příště.

ČSNRA, Východní oblast

Picnic Sokola Orla

V neděli 19. srpna, Sbor Sokol Orej pořádá celodenní výlet v parku Sokola Orla, v Throggs Neck, Bronx, N. Y. V ten den v 11:30 hodin ráno, kaplan sboru, veleúctojný Pán Josef Větrovec, C. S. S. R. bude sloužit polní mši svatou v parku Sokola Orla.

Ve 2 hodiny odpoledne začne piknik. Bude hudba, tanec, koupání a losy na výhru pěkných cen. Vstupné do parku pouze \$2.00. Pro děti od šesti do 14 let, vstup 50 centů a obdrží zmrzlinu a sodovku zdarma.

ZE SAN FRANCISKA

Bývalý majitel "České Hospůdky" v San Francisku, Jiří Siebert, provozuje nový podnik ve Valley of the Moon v Glen Ellen, "Tree Nations", v bývalém hotelu Chauvet, jednu míli od Jack London parku a 50 mil severně od San Franciska. Každý pátek, sobotu a neděli dostaveníčko krajanů. Česká hudba a knedlíky na čepu.

Program X. sjezdu Svazu Svobodných
Čs. Sportovců

V sobotu, 1. září v poledne registrace v hotelu Bat'a v Belcampu, Maryland. Odpoledne: soutěže v plavání, běhu, golfu, kopané, stolním tenisu, volejbalu a tenisu. Večer: slavnostní banket s programem. Účinkují: Jana Kašparová z Washingtonu, Jára Kohout z New Yorku a Ludvík Rychtera z Clevelandu. Neděle, 2. září: v deset hodin pokračování soutěží, ve 4 hodiny průvod všech účastníků. Účinkuje vojenská hudba. Večer: tanec vítězů — hraje orchestr Vládi Zikána z Baltimore. Předávání cen.

Pondělí, 3. září: společná snídaně s řádnou valnou hromadou delegátů z celé Ameriky, Kanady a Evropy. Sjezd končí ve 3 hodiny odpoledne.

Přihlášky k soutěžím přijímá: L. Janský, 218 West 24th St. Deer Park, NY 11729. Hlaste se dle možnosti brzo k ubytování u Tomáše Doliny, Belcamp, Maryland, 21017.

ZAJÍMAVÁ NOVINKA Z TUZEXU

Ptala se nás celá řada čtenářů, zda je pravda, že se "něco děje kolem Tuzexu", že snad má dojít k nějakým změnám a zda, případně jak se to odrazí na "dárkovém" styku českých a slovenských krajanů s Československem. Proto jsme se vypravili přímo ku prameni, abychom tam získali pro své čtenáře informace, po případné ukladění.

Náš dnešní rozhovor je s panem A. C. Coreou, viceprezidentem společnosti Utsch a spol., která byla do prvního července letošního roku generálním zástupcem Tuzexu pro Spojené státy.

Otázka: Jak došlo k tomu, že před patnácti lety, kdy Tuzex vznikl, vybralo si Československo právě vaši společnost jako svého generálního agenta?

Odpověď: Už od roku 1933 se společnost Utsch a spol. zabývala rozsáhlým, celosvětovým dárkově zasilatelským podnikáním a během let získala nejen obrovské zkušenosti v tomto oboru, ale také velmi dobrou pověst, jak mezi svými agenty, tak i mezi bankami, a to pro svou spolehlivost a odbornost. Věřme, že Tuzex si vybral firmu Utsch právě pro její historii a dobré jméno. Navíc bylo pro Tuzex velmi důležité najít firmu s dobrou pověstí a odborností v dárkově zasilatelském podnikání, aby se překonala neblahá zkušenost, kterou měli ame-

ričtí Češi a Slováci s předchůdcem Tuzexu, Darexem. **Otázka:** Podle jakého klíče jste, jako generální zástupce Tuzexu vybírali své agenty v této zemi? Kolik agentů jste celkem měli?

Odpověď: V US byla celá řada darexových agentů a Tuzex nám dal jejich seznam, abychom je mohli kontaktovat. K této skupině jsme přidali lidi z naší vlastní sítě agentů a bankovních korespondentů, takže jsme pokrývali většinu oněch území USA, kde žijí Češi a Slováci. Vcelku jsme měli síť asi stovky agentů.

Otázka: Začínali jste jako zástupce Tuzexu před patnácti lety, to je v roce 1958. Jaký byl obrat v onom roce a jaký se čekal pro příští rok?

Odpověď: Obrat v roce 1958 činil 400.00 dolarů, plán pro rok 1974 byl 5 milionů dolarů. Loňského roku dělat obrat 4.5 miliónu dolarů.

Otázka: Jakým způsobem vám Tuzex oznámil, že přestáváte být jeho generálním agentem?

Odpověď: Měli jsme s Tuzexem smlouvu, každoročně se obnovující, s výpovědní lhůtou. Tuzex nám legálně, ve shodě s touto smlouvou oznámil, že k 1. červenci 1973 přestáváme být jeho generálním agentem pro USA.

Otázka: Legálně bylo tedy všechno v pořádku. Ale: co myslíte, že je důvodem toho-

to jednání Tuzexu, či přesněji, československé vlády?

Odpověď: V USA se, jak víte, otevírá podnik Tuzex Center, což je součást čs. vládní agentury Omnitrade se sídlem v Montrealu.

Nepřímou jsme ale slyšeli, že my přestáváme být generálním agentem Tuzexu pro obavu československé strany z pokročilého věku pana Utsche. S radostí však konstatujeme, že pan Utsch je zdravý a tak aktivní, jak je nutno. Mimoto má firma celou řadu schopných vedoucích i řadových pracovníků, (někteří jsou u firmy už od roku 1948 a nabyli velké zkušenosti), kteří jsou zárukou, že podnik půjde prosperující cestou i nadále. Takže eventuelní této obavě Tuzexu nerozumíme a nechápeme ji, řečeno prostě: nevíme, proč. Z obchodního hlediska nejvýmluvnější hovořily statistiky: obrat jsme zvyšovali rok od roku.

Otázka: Máte i nadále nějaký obchod, nějaké spojení s Tuzexem?

Odpověď: Ano, jsme normálním, řadovým jeho agentem.

V této kapacitě budeme nadále pokračovat.

Otázka: Ponechává si, pokud je vám známo, Tuzex Center ostatní vaše americké agenty?

Odpověď: Ano, Pokud je nám známo, Tuzex si ponechává naše bývalé agenty, protože získali spoustu zkušeností a zákazníků.

Otázka: Váš celkový pocit?

Odpověď: Byli jsme překvapeni a extrémně zklamáni. Obchod Tuzexu probíhal ve Spojených státech hladce a efektivně, a vykazoval neustálé každoroční zlepšování. Navíc, u podniku s tak vysokou zkušeností pracovníky — kteří se podíleli na minulých úspěších tuzexových operací, Tuzex si mohl být jist, že firmou Utsch bude v USA reprezentován se stejnou intenzitou jako dosud.

Takové jsou tedy zatím "tuzexové novinky". Budeme se snažit získat více informací přímo z vládních míst, kde se zahraničním podnikům uděluje licence. K případu se určitě ještě vrátíme.

**TENNANAH
LAKESHORE LODGE**
Roscoe | Sullivan County, NY 12776
(607) 498-9900

Na krásnou dovolenou nebo weekend

Jen 110 mil z New York City. • Na horském jezeru (2000 ft vysoko). • Evropské prostředí. • Tennis, Golf, rybaření, volné lodky, pláž. • Útulná restaurace s barem a hudbou pro tanec. • Moderní ubytování. • Přírodní procházky. • Otevřené od května do prosince. • Napište si o barevný prospekt.

Majitelé a vedoucí Dina a Michael Pavelka.

POLEMIKA O POLEMIKÁCH

Karel Jezdinský

Přečtěte si, jak se na krajaňský a exulantský, prostě československý tisk v zahraničí dívá český novinář, bývalý redaktor Československého rozhlasu v Praze, žijící dnes v emigraci v Západním Německu.

Příští rok oslaví Americké listy (dříve New Yorkské Listy) sto let své existence. To je hrdé výročí nikoli jen krajaňského, ale českého tisku vůbec. Jsou to vlastně nejstarší české noviny s nepřerušovanou periodicitou. Co je však asi důležitější — s nepřerušovanou tradicí poslání tisku především jako věcného informátora, jako služby veřejnosti. Bylo možné, aby na americké půdě s nepřerušovanou úctou ke svobodě slova zůstalo nepřerušeno i české úsilí o poctivou žurnalistiku.

Je sympatické, že Americké listy, svým vznikem, vývojem i zaměřením nejsou tím, co se běžně nazývá exilovým tiskem. Mají čtenářské zázemí krajanů, kteří v nové vlasti nezapomněli na starou, měli a mají pochopitelně i čtenářské zázemí těch, kteří v důsledku politických dramat se jako exulanti rozešli do všech končin světa. A v lepších dobách měly i přístup k domovu, když se tam směly volně prodávat a číst. Chci říci, že však byly neodvislé na jednotlivých peripetiích posledních sto let, pokud šlo o jejich vlastní existenci, že nebyly mluvčím sváricích se skupinek a že projevovaly snahu, aby v nich přání nebylo otcem myšlenky, aby okamžitá dobová nenávisť nepřevažovala nad zdravým rozumem. Což nevyplulovalo, nýbrž logicky vyžadovalo, aby odmítaly habsburskou nadvládu, nacistický protektorát, pounorovou diktaturu. Aby vítaly a podporovaly československou samostatnost a každý pokus o její obnovu. S jejími odpůrci se vedla a vede polemika. Může být tak prostá a stručná, jako polemika o tom, zda ráno má či nemá vycházet slunce.

Co československý čtenář ve svobodném světě a i onen případný doma-potřebuje — není debata o tom, zda demokracie je lepší než diktatura. To ví sám dobře a k tomu nepotřebuje žádné noviny a žádný rozhlas. Chce objektivní zprávy a informace z domova i ze zahraničí, kvalifikované komentáře — poznámky a úvahy. Ačkoli v západních zemích je dostatek výběru i možností sledovat vývoj v tisku, v rozhlase, i v televizi, přece jen nelze na těchto prostředcích žádat, aby věnovaly zvýšenou pozornost právě československé, či aby mezinárodní vývoj posuzovaly také z hlediska československých zájmů. Nezastupitelnou úlohou našeho svobodného tisku v zahraničí zůstávají také informace o činnosti a životě krajanů, krajaňská inzerce,

praktická pomoc pro ty, kteří se chtějí více sblížit s novým prostředím, pěstování přátelství a porozumění s národy, s nimiž osud spojil naše osobní životy. O to vše se tyto i některé další noviny snaží usilovat.

Také především informace o životě v Československu má být pravdivá a poctivá. Při zásadním nesouhlasu se systémem totalitní vlády, není třeba zamlčovat jisté úspěchy české a slovenské práce v nejrůznějších odvětvích, nevítat opatření, která jsou rozumná. Český a slovenský národ není totožný s komunistickým politbyrem, leccos si dokázal a dokáže vyvzdorovat. Heslo Čím hůře, tím lépe je nemravné a zbabělé. Ostatně, komunistická diktatura je tak špatný systém vlády, že je zcela zbytečné vymýšlet si o něm pověsti. Pravda je sama o sobě trpká dost . . .

Co těmto novinám bohudík chybí je exilová polemika, kterou tak rády jistě exilové listy pěstují a na kterou občas zacházejí. Spíše než polemika je to spíš juchanda pro drbychtivé lidi, pro akrobaty, kteří se mylně domnívají, že byli obdařeni smyslem pro humor a přitom si pletou vtípnost s vulgaritou. Nejráději ze všeho kádrují — kdo je ten a onen, s kým jít a s kým nejít, koho číst a nečíst, kdo, kdy a kde sbíral mandelinku bramborovou . . . Často jde o vyřizování pochybných účtů, ještě častěji o projev komplexu méněcnosti, někdy jen o do nebe volající blbost. Neomlouvá ji, ani když se provozuje při všelijakém tom zaklínání se svobodou, demokracií a tatíčkem Masarykem . . . Co si myslet o tom, když jedny exilové noviny odmítnou inzervovat či se vůbec zmínit o úspěšném českém exilovém nakladatelství jen proto, že prý do něho přispívají svými díly bývalí komunisté, ačkoli je to jediné nakladatelství, které přináší původní díla získaná přímo z okupované Prahy? Co si myslet o tom, když si jistý spolek zorganizuje sám na sebe atentát, prezentuje ho jako dílo pražských agentů a naivně se domnívá, že se na to nepřijde a že se tím pomůže československé věci? Co si myslet o v podstatě udavačských, často uličnických a nepodložených útocích na různé exilové osobnosti, které některé exilové listy rády publikují jako takzvané čtenářské hlasy?

Děje-li se to vše pod praporem boje proti komunismu, pak by snad jejich autoři měli vědět, že z toho největší radost mají příslušní soudru-

zi v Praze a že československý občan může mít jen jen pocit smutku. Končí to nakonec groteskou, když jisté podobné noviny sežerou i s chlupama podvrh oddělení pro dezinformace při pražském ministerstvu vnitra — otisknou ho jako Pelikánův dopis a pěkně od podlahy odpoví tomuto "vlkovi s lidskou tváří". Soudruhům to lépe vyjít nemohlo . . . A západní přátelé se dívají.

Rozum se však ani v exilu v apatice koupit nedá. Anebo má možná nějaký veršotepec zlost, že v Praze vládla tolik nadává Pelikánovi, Šikovi či Svitákovi a jeho si ani nepovšimne. Takže na ně nadává s pražskou vládou taky . . . Věcná polemika o vážných a zásadních problémech minulosti a současnosti má jistě svou cenu a té se není třeba vyhýbat. Na ony silácké kádrovací plesky by bylo možno odpovídat také. Pro jejich autory by to nemusilo být příjemné, s jejich mučednictvím by to mohlo vypadat také všelijak, ale zdá se, že by to bylo především pod důstojnost slušné žurnalistiky. Je jistě možno zaplnit novinové stránky rozumnějšími články.

NORMALISACE V PAKISTÁNU

V Londýně ukončil svou dvoudenní návštěvu pakistánský prezident Zulfikar Ali Bhutto. Přijel tam, aby získal podporu britské vlády v úsilí o normalizaci situace na indickém subkontinentu. Současně se v Islamabadě sešli zástupci Indie a Pakistánu, aby se znovu pokusili sjednat mír. I když urovnání problémů, které vznikly v důsledku války mezi oběma zeměmi z roku 1971, není snadné a postupuje pomalu, není neopodstatněná domněnka — že dohoda je snad nablízku. Hlavní překážkou je záměr Bangladéše postavit 190 pakistánských zajatců před soud jako válečné zločince. Jeho provedení by znamenalo vážný nezdár pro presidenta Bhutta, který dělá, co je v jeho silách, aby zvýšil prestiž Pakistánu, jež těžce utrpěla prohranou válkou, a aby stmelil čtyři zbývající provincie země. Bude-li dosažen kompromis ve věci takzvaných válečných zločinců, nebude už tak obtížné propuštění asi 90.000 pakistánských válečných zajatců, jež stále internovaných v Indii, jakož i vystěhování menšin — 250.000 Biharců z Bangladéše se chce usídlit v Pakistánu a 180.000 Bengálců chce odejít z Pakistánu do Bangladéše. Pakistán doufá, že Británie použije svého značného vlivu, aby přesvědčila bangladéšského vůdce Mudžibura Rahmana, že soudy s válečnými zločinci nejsou nutné.

Telefonové závodění

Telefon, podobně jako automobil, je technická vymoženost, bez níž život v moderní Americe není myslitelný, která se však musí neustále zdokonalovat, poněvadž bez pokroku by se místo služby stala pánem. Hnací silou neustálého zlepšování americké telefonní sítě je hlavně její nezastavitelný rozmach. I v New Yorku, kde má telefon doma i v kanceláři hnedle každý, jsou pořád na čekací listině tisíce nových žadatelů. Je to věčný závod mezi nabídkou a poptávkou, v němž poptávka prohrává. Newyorská telefonní společnost si u největších zákazníků každoročně zjišťuje, jaké budou mít telefonní nároky v příštích třech letech. Výsledek je ten, že skutečné nároky jsou třikrát vyšší než byly předpoklady. Aby dohonila rozdíl mezi odhadem a skutečností, telefonní společnost víc a víc mechanizuje, automatizuje, vynalézá. Musí. Kdyby byla ustrnula na systému z třicátých let, kdy spojovací službu obstarávaly v ústřednách větší ženy, při dnešní velikosti telefonního styku by to znamenalo, že v telefonních ústřednách by pracovala každá druhá žena v Americe.

Díky automatizaci účastníci telefonní sítě si mohou sami a laciněji vytočit i meziměstská čísla sami a na vzdálenost několika tisíc kilometrů. Spojení destinou ihned a rozdíl v tom, voláte-li někoho v New Yorku přes ulici anebo někoho v San Francisku je pár vteřin. Podobný rozmach jako v domácím telefonním styku prodělává Amerika i v zahraničním styku. Celkově dnes na světě se průměr měsíčně ustálil je 291 milionů telefonů a až na dvě procenta může telefonní účastník ve Spojených státech hovořit s kterýmkoliv z nich. Výjimkou je několik nedostupných oblastí světa, malých ostrovů a ze států Severní Vietnam a Severní Korea. Donedávna to byla i kontinentální Čína, ale už není, protože telefonní styk byl obnoven v září roku 1971. Loni vykazala bilance 1.300 hovorů mezi Čínou a Spojenými státy, letos se průměr měsíčně ustálil na 350 hovorech, které jsou většinou obchodní povahy, ale ani rozhovory mezi příbuznými nejsou vzácností. Co se boucnosti týče, americká telefonní společnost je přesvědčená, že nynější každoroční vzrůst mezistátního styku o 20 až 25 procent není nic proti rozmachu, který přijde za pět či šest let. Podle jejího odhadu současných 39 milionů rozhovorů ze Spojených států do zahraničí a obráceně vyskočí v roce 1980 na 200 milionů. Čína bude mít na předpokládaném vzrůstu lví podíl, na který se včas připravuje. Delegace šesti čínských expertů je

právě v Americe na návštěvě a prohlíží si americká zařízení na dálkové telefony. Styk s Čínou, teď obstarávaný s pomocí dvou umělých družic, bude nutno do roku 1980 rozšířit z nynějších dvou okruhů na 192 okruhů, protože rozhovorů nebude jenom několik tisíc ročně — nýbrž rovný milion. Telefonní hovory do Sovětského svazu jsou z Ameriky přes umělou družici buď do Švédska nebo do Itálie a pak dál podzemním kabelem. I telefonní styk s Ruskem je na prudkém vzestupu. Oproti necelým sedmi tisícům v roce 1971 se vyšvihl loni o 115 procent na bezmála patnáct tisíc hovorů. Je zajímavé, že na rozdíl od Číny americká telefonní společnost nepředpokládá tak velký vzrůst styku se Sovětským svazem. Odhaduje, že v roce 1980 bude na 185.000 hovorů mezi Amerikou a Ruskem potřebovat jenom 31 okruhů, o 161 okruhů méně než s Čínou.

Bratislavské "závodky"

"Závodka" je zkratka pro závodní kuchyň nebo jídelnu. V poslední době v celém Československu klesá počet strážníků v těchto jídelnách. V Bratislavě nedosahuje — oproti dřívějším 25% — ani celých 20 procent. Kontrola prokázala špatnou kvalitu jídel (až o třetinu pod stánovenců normou!), nedostatečnou kalorickou hodnotu (až o 570 kalorií méně) a špatné vybavení jídelen (taky 6 nožů na 100 strážníků). Kuchyně jsou také na posledním místě v dodávkách z velkodistribuce. Příklad: místo 60 kil vepřové kýty a 50 kil hovězího dostala jedna závodní jídelna 54 kila vepřového bůčku a 10 kilo vepřových hlav. Muselo se dokoupit z maloobchodu a snížit dávky masa.

NABÍZÍME —

České knihy v exilu:

John Danus "Zrod satanova atomu", vázané, celá trilogie \$17.00, k dodání ihned. Během roku 1973 vyjde, vázané v plátně, ilustrované, cena za svazek \$5.20. Díla K. J. Krušiny: "Pan Dadáček má dovolenou", detektivka. "Jedenáctý obvod", kriminální román. "Zimní bouře", Horšká záchranná služba. "Druhá bouře", vychází až v zahraničí. "Svět je strašně krásnej", členská premie zdarma pro odběratele celé řady roku 1973. Můžete objednat nebo napsat si o bližší informace. Dodává Literární Klub, K. J. Krušina, Box 239, 126 02 Hägersten 2, Sweden.

PODPORUJTE

ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU

Naděje v poevropštění Ruska

Na to, že existuje dvojitá Rusko a že se jeho polarita obrátí i v nové sovětské historii, poukázal — ne poprvé, ne naposledy — jugoslávský spisovatel a bývalý Titův náměstek Milovan Đilas v pozoruhodné úvaze, uveřejněné před několika dny v italském deníku *Corriere Della Sera*. Rozpětí ruského ducha mezi dvěma extrémními vymezeními pojmu "evropanství" a "aziatskosti". Do pojmu "evropanství" zahrnuje pokrok, rozum a svobodu, s "aziatskostí" spojuje despotismus a tmářství. V Rusku a v Sovětském svazu se — podle Đilase — prvky evropanství a aziatskosti vždy tragicky střetávaly. Revoluce z října 1917 chápe Đilas jako jeden z výrazů snahy po poevropštění. Stalinovým velkým omylem však bylo, že násilně usměrnil revoluční proud do forem, zděděných ze starého orientálního despotismu. Vezme-li se v úvahu ruská zaostalost a ideologické sklony ke schematismu, je — soudí Đilas — celkem přirozené, že tyto formy vedly k byrokratické totalitě.

Mezi osudem východoevropských států a osudem Sovětského svazu sledává Milovan Đilas zvláštní souvislosti. Sovětský svaz sice ovládl střední a východní Evropu, ale na jeho lid doléhá tíha této velké moci. "Ujaření a zotročení států východní Evropy, i když nebylo provedeno naprosto bez zábran" — napsal Đilas ve své úvaze, "patří k aziatskému elementu, a to jednoduše proto, že nejde o nic jiného než o vojenskou kontrolu zemí pokračujícího a vyvinutějšího než je Rusko. Není pak divu, že v důsledku všeho toho musí dnes ruský lid platit velice drazo za stalinskou aziatskou invazi do Evropy. Obrovské a iracionální vojenské náklady brání modernizace ve všech oblastech sovětského hospodářství."

Đilasovu úvahu je z československého hlediska užitečné doplnit pohledem na druhou, "evropskou" ruskou bytost. Reprezentují ji dnes jednotlivci nebo malé skupiny: pronásledovaní spisovatelé, věznění intelektuálové — mladí ilegální básníci, kteří místo mezinárodního konfliktu hledají světovou syntézu. Jsou zdánlivě osamělí, ale jejich vyznačování je značné, jsou známí celému světu. Vedle zřejmých břemen — které aziatská tradice ukládá východní Evropě i Sovětskému svazu, jsou blahodárné účinky dnešní téměř skryté "evropské" bytosti Ruska méně zřetelné. Přinejmenším tvoří zálohu ušlechtilější budoucnosti. Jisto je, že československý vývoj k lidskéjší politice nepochybně přerušilo Rusko humanisty Solženicyna, liberála Amalrika, osvícence Sacharova. V každém případě

je dobře vědět — a zvláště v Československu — že toto druhé Rusko existuje. Jeho tradice ostatně není nová, i když ji v historii zasypaly brutálnější proudy. Ruské revoluční hnutí mělo svou demokratickou šanci a demokratické průkopníky. Před bolševickou revolucí v něm převládalo humanistické a svobodomyšlné vědomí, vyjádřené Gercenovým předvídatelným výrokem: "Socialismus — který by se zbavil politické svobody — by brzo zdegeneroval v autokratický komunismus."

Historie nevyslechla tuto výstrahu — ke škodě Ruska i Evropy, jak dovozuje Milovan Đilas. Naděje je, jako byla vždy, v ruském poevropštění. Kdykoli se v minu-

losti Rusko blížilo k Evropě, podnítilo toto přiblížení zároveň jeho despotické, aziatské síly; příčinou byl strach a egoismus evropských velmocí. Novou perspektivu poskytuje obrozující se Evropa. Spojená, protiimperialistická, mírumilovná Evropa by dnes podle Đilase měla dostatek síly a ideální podmínky, aby pochopila Rusko a stimulovala jeho poevropštění. I Rusko potřebuje Evropu; bez Evropy nemůže vyřešit své vlastní životní problémy.

V Československu leckdo usoudí, že se tu zase jednou dává naděje ideálu proti hrubé moci, a poukáže na to, že se ideál před pěti roky dostal pod pásy tanků. Nezbyvá než odpovědět, že i v zemi,

BYTY, BYTY...

Za polovinu pětiletky bylo v Praze postaveno 15.730 bytů. "Tempo výstavby rok od roku roste", komentoval to nám. pražského primátora ing. J. Hlaváč. Ale taky prozradil, jak: Za polovinu letošního roku se dokončilo 28% plánovaných bytů! Útěchou snad může být, že loni to bylo jen 13%. "Nechci staybaře omlouvat", pokračuje pak ing. Hlaváč v rozhovoru s Rudým právem o

odkud tanky přijely, ideál žije. Je sice jeden Solženicyn, jeden Amalrik, jeden Sacharov a jsou tisíce a milióny služebníků moci. Ale i v našich dějinách málo lidí často udělalo mnoho pro mnohé.

kousek dál, ale jsou prý s tím pochopitelně problémy: Zatím se daří plánované tempo růstu plnit jen investičně a projekčně, ale nedaří se zajistit plynulý růst investiční činnosti, jak to vyplývá ze směrnice XIV. sjezdu. Inu, ono je něco jiného to usnést a vyprojektovat, něco jiného pak postavit. V projektech se bydlit nedá stejně jako v bytech, jejichž výstavba byla jen usnesena.

Už v r. 1964 se totiž KSČ usnesla, že bytová otázka bude v Praze vyřešena do konce r. 1968 a v celé republice do r. 1970. A. Novotný toho tenkrát měl plnou hubu. O pět let po termínu na tom jsou lidé stejně jako dřív: jsou usnesení, nejsou byty. Asi to má taky na svědomí reakce a pravicová oportunisté v r. 1968.

SE

ph

PRÁZDNINY a česká kniha v zahraničí

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud našim nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopulárnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČITADLO —

Petr Den. Sbírká esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útěk z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

ANTONÍN ŠVEHLA —

textová a fotografická monografie, vydaná ke stoletému výročí narozenin tohoto politika, který spoluzakládal, budoval a řídil mladý československý stát. Neopstradatelná publikace zejména pro mladé emigranty, kteří o Antonínu Švehlovi doma buď neslyšeli vůbec, anebo jenom nepravdy.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, ŽIJÍCÍCH MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚKTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

OBJEDNÁVÁM:

Demokratický manifest — Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu — dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu — dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valehrach	2.50
Od A do Z — Jára Kohout	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté — Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal — Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Půlnoční pacient — Egon Hostovský	3.00